

Kdo opravdu byl první padlý voják 11. čs. pěšího praporu - Východního a kde je jeho hrob?

7.5.2024 - Jiří Plachý | Vojenský historický ústav Praha

Došlo k tomu již prvního dne, kdy se čs. prapor rozmístil ve frontovém pásmu v prostoru dnes již neexistující syrské osady Banias. Ta se nacházela na území Golanských výšin, jež jsou od šestidenní války v roce 1967 obsazeny Izraelem a od roku 1981 jsou jeho součástí. Vojín Weiner dostal rozkaz odjet jako spojka na velitelství britské 23. pěší brigády, do jejíž sestavy byl čs. prapor začleněn. To bylo naposledy, kdy byl svými spolubojovníky spatřen. Během plnění rozkazu zřejmě narazil na nepřítele a utrpěl těžké zranění, v jehož důsledku ještě téhož dne, tedy 2. července 1941, zemřel.

Weiner pocházel ze západoslovenského vinařského městečka Modra, kde se 4. listopadu 1918 narodil v židovské rodině Zikmunda a Idy, rozené Dreisové. Po vychování obecné a měšťanské školy se vyučil instalatérem a klempířem. Před válkou pracoval až do odjezdu z vlasti ve svém oboru. Hlásil se ke slovenské národnosti. Pravděpodobně po vyhlášení slovenské „nezávislosti“ se rozhodl pro emigraci do Palestiny, kde se následně hlásil do řad československé zahraniční armády.

Službu nastoupil 9. srpna 1940 u tehdejšího 4. čs. pěšího pluku, dislokovaného v té době v táboře v Gedeře, který byl na přelomu října a listopadu téhož roku reorganizován na 11. čs. pěší prapor - Východní. Spolu s ním odjel na konci května 1941 „do pole“, tedy do egyptské Západní pouště, kde měl být prapor původně nasazen, a spolu s ním absolvoval i následný přesun do Sýrie, když byla britská 70. divize, do níž náležel, určena k podpoře operace „Exoprtter“.

Boje v Sýrii a Libanonu byly ukončeny vítězstvím Spojenců. K uzavření příměří došlo 11. července 1941. Haas a Weiner se stali jedinými padlými čs. vojáky během tohoto tažení. Zatímco Haas byl pohřben se všemi poctami nejprve v příhraničním kibucu Dan a později na britském vojenském hřbitově v Haifě, Weinerův osud byl dlouho nejasný. Byl vedený jako nezvěstný a uvažovalo se dokonce, že dezertoval. Zřejmě ještě v průběhu války bylo sice zjištěno, že padl, avšak čs. úřady již nepátraly po místě, kde je pohřben, a na rozdíl od Haase, který „in memoriam“ obdržel Čs. válečný kříž 1939, nebyl ani vyznamenán. Informace o jeho smrti pak v dalších letech zapadla a do historie vstoupil „jen“ jako pohřešovaný s nejasným osudem.

Přestože dodnes přesně neznáme okolnosti, při nichž Karel Weiner přišel o život, známe dnes alespoň přesné místo jeho odpočinku. Na vzorně udržovaném britském vojenském hřbitově v libanonském Bejrútu je mezi jinými hrob, označený typizovaným „československým“ pomníčkem, užívaným. Stojí na něm, že v něm leží, padlý 2. července 1941, který je „.[1]“

Na existenci zapomenutého hrobu upozornil v roce 2006 tehdejší odbor mimorezortní spolupráce přidělenec obrany na velvyslanectví ČR v syrském Damašku. Ani CWGC však neměla k dispozici žádné další konkrétní informace. Teprve v roce 2012 v důsledku dokumentace padlých příslušníků čs. zahraniční armády prováděné vědeckými pracovníky historicko-dokumentačního odboru Vojenského historického ústavu v Praze bylo potvrzeno, že prvním padlým naší vojenské jednotky v syrském tažení je ve skutečnosti Karel Weiner.

Vzhledem k tomu, že čs. prapor v té době nezaznamenal žádnou jinou ztrátu než vojína Weinera, je mimo jakoukoliv pochybnost jisté, že v hrobě na britském vojenském hřbitovu v Bejrútu odpočívá

právě on. Ještě nějakou dobu však trvalo, než se obě informace propojily. K tomu se připojila řada dalších obtíží, jak v neklidném regionu, tak i u nás doma.

Během oficiální cesty do Libanonu v březnu loňského roku hrob, jako vůbec první oficiální představitel České republiky, navštívila ministryně obrany Jana Černochová. Dnes je zřejmé, že spojeným úsilím Vojenského historického ústavu a Odboru pro válečné veterány Ministerstva obrany ČR přestane v dohledné době tento hrob být místem posledního odpočinku neznámého vojína a všem návštěvníkům bude připomínat jméno Karla Weinera, našeho prvního padlého v bojích na Středním východě.

<https://www.vhu.cz/kdo-opravdu-byl-prvni-padly-vojak-11-cs-pesiho-praporu-vychodniho-a-kde-je-jeho-hrob>